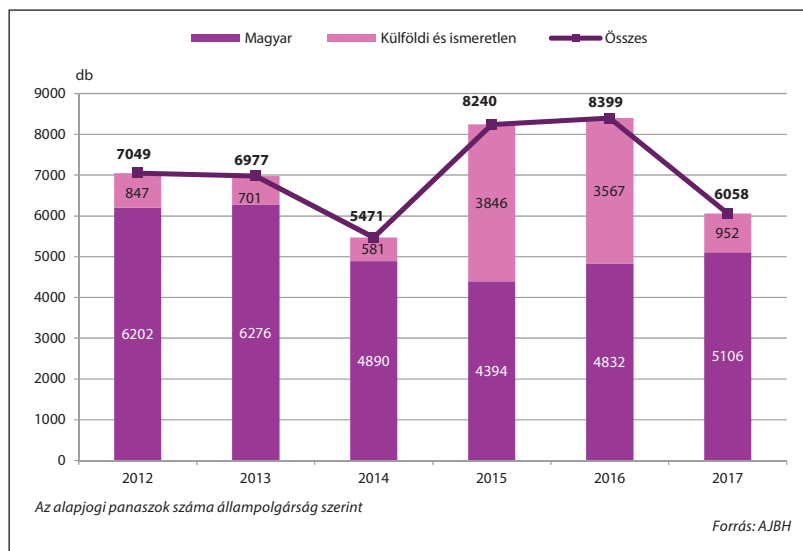
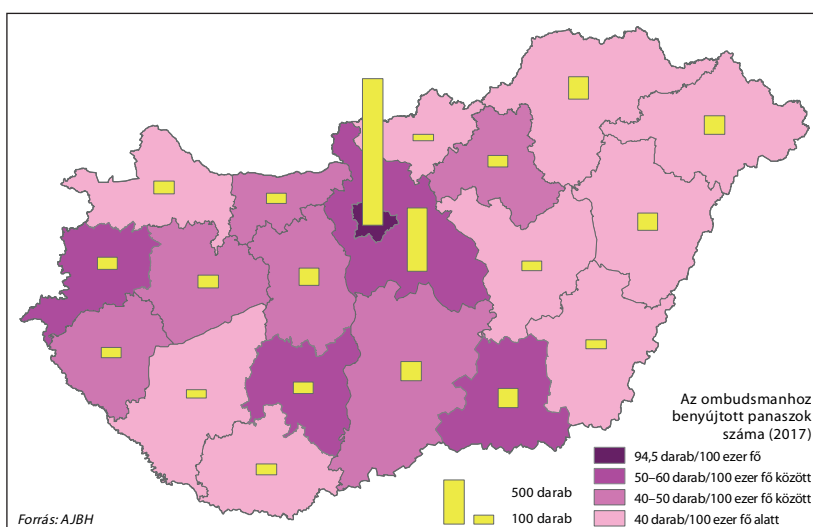

D.4.2. Az ombudsmanhoz benyújtott panaszok száma

A modern demokratikus jogállamokkal szemben alapvető követelmény, hogy az államhatalom megnyilvánulása kizárólag pontosan meghatározott jogszabályi keretek között történhet, amely keretek megtartását – a fékek és egyensúlyok követelményével összhangban – többfajta ellenőrző mechanizmusnak kell elősegítenie. Az ombudsman jellegű ellenőrző mechanizmusok közös jellemzője, hogy ún. soft law ajánlásokat adhatnak ki az észlelt alkotmányjogi visszasságokra vonatkozóan, valós visszasság esetén pedig egyéb eljárást is kezdeményezhetnek. Mivel az ajánlások és jelentések önmagukban nem kikényszeríthetők, ezért szélesebb körben van lehetőségük vizsgáldni: a tényleges és konkrét alapjogsértéseken túlmenően azokat a tágabb értelemben vett alapjogi visszasságokat is vizsgálhatják, amelyek pusztán csak felvetik valamilyen alapjog sérelmét. Az ombudsmani intézmény fő funkciója az emberjogi szemléletű reagálás az alkotmányos jogokkal összefüggő visszasságokra. 2012 előtt négy országgyűlési biztos működött: az állampolgári jogok országgyűlési biztosa, a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa, a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa és az adatvédelmi biztos. 2012-től ezek közül az első három jogutódja az alapvető jogok biztosa lett, míg az adatvédelmi biztos szerepét az újonnan létrehozott Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság vette át. Habár az ombudsmani intézmény szervezetét az Alaptörvény jelentősen átalakította, az eredeti, alapjogvédelmi funkciója érintetlen maradt. Az indikátor 2012-től 2017-ig az alapvető jogok bizto-

sához beérkezett panaszok számát mutatja. 2012-ben 7049, 2013-ban 6977, 2014-ben 5471, 2015-ben 8240, 2016-ban 8399, 2017-ben pedig 6058 panasz érkezett a hivatalhoz. Érdekes, hogy 2014-ről 2015-re a beérkezett panaszok száma 2769-cel, vagyis több mint másfélszeresére nőtt. Ezt követően pedig 2017-ben 28%-os visszaesés figyelhető meg, de az értékek 2012 óta stabilan 5000 fölött vannak, ami erősnek mondható. 2012 és 2017 között összesen 42 194 panasz érkezett az ombudsmanhoz, ami arra enged következtetni, hogy a jogkereső állampolgárok továbbra is előszeretettel veszik igénybe ezt a jogintézményt a sérelmesnek vélt ügyeik intézésére. Érdekes összevetni ezeket a számokat az alkotmányjogi panaszok számával: itt nagyságrendi különbségeket fedezhetünk fel. A 2017-ben előterjesztett, összesen 404 alkotmányjogi panasz elenyésző az előterjesztett ombudsmani panaszok számához képest. Ez egyértelműen azt mutatja, hogy a jogkereső állampolgárok nagyobb eséllyel várnak jogorvoslatot az ombudsmantól, mint az Alkotmánybíróságtól, annak ellenére, hogy alaptörvény-ellenes jogszabály közvetlen érvényesülése esetén is helye lehet az alkotmányjogi panasz előterjesztésének. Ez nyilvánvalóan abból adódik, hogy míg az Alkotmánybíróság csak konkrét sérelmet vizsgálhat, addig az ombudsman egy tágabban értelmezhető alapjogi visszasság esetén is eljárhat.

2017-ben 28%-kal csökkent az alapjogi biztoshoz benyújtott panaszok száma az előző évhez képest.